

**TÜRK GENÇLİĞİNİN SİYASAL
TUTUMLARI ARAŞTIRMASI
RAPORU**

ARI HAREKETİ – 25.09.2008

İÇİNDEKİLER

SAYFA

1. Yönetici Özeti	3
2. Yöntem ve Başlıca Demografiler	7
3. Türk Gençliğinin Gelecekte Beklentileri ve Ruh Hali	8
4. Türk Gençliğinin Siyasal Değerleri	14
5. Türk Gençliği ve Siyasal ve Sivil Katılım	23
6. Türk Gençliği ve Çevre Bilinci	28
7. Türk Gençliğinin Siyasal Eğilimleri	33

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

Türkiye 15-27 yaş dilimi nüfusunu temsil eden 804 gencin katılımıyla tamamlanan kamuoyu araştırmasının başlıca bulgularını aşağıdaki gibi özetleyebiliriz:

Türk gençleri gelecek konusunda iyimser değilken; siyasi ya da ekonomik kriz endişesi taşıyanların oranı yüzde 80'in üzerindedir. Gençler arasında yabancılaşma duygusunun yaygınlaştığı gözlemlenmiştir.

- Gençlerin üçte ikisi hayatlarından memnun olduğunu düşünmektedir. Bununla beraber önümüzdeki beş yılda yaşam koşullarının iyileşeceği konusunda umutlu olduğunu düşünenlerin oranı yüzde 45'e düşmektedir.
- Kamuoyunun genelinde görülen karamsarlık gençlere de yansımıştır. Önümüzdeki bir yılda ülkemizin ekonomik ya da siyasi bir krizle karşılaşacağını düşünenlerin oranı yüzde 80; önümüzdeki beş yıl içerisinde Türkiye'nin silahlı çatışma içerisinde yer almasından endişelenenlerin oranı yüzde 60'ın üzerindedir.
- Türk gençleri kendilerini sosyal açıardan yeterli görmekteyken, bireylerin kendilerini sisteme ne kadar yabancılaşmış gördüklerini ölçmeyi amaçlayan "anomi" skorları ise yetişkinlere kıyasla daha fazladır.

Gençler arasında kendisini Türk milliyetçisi olarak tanımlayanların oranı yüzde 50'ken; 2003'ten bu yana "sağcıların" oranında 3 puanlık bir artış gözlenmiştir.

- Her iki gençten biri kendisini Türk milliyetçisi olarak tanımlarken, "sağcı" olarak isimlendirebileceklerin oranı yüzde 30'dur ve bu rakam ebeveynlerinin siyasal konumlanmasıyla hemen hemen aynıdır.
- Beş yıl öncesiyle kıyaslandığında kendisini sağ ve en sağda konumlandırılan gençlerin oranı yüzde 46'dan yüzde 49'a yükselmiştir.

- Görüşülen gençlerin yüzde 50'si Avrupa Birliği'ne tam üyeliğinin "iyi bir şey" olduğu kanısındaiken, olası bir referandumda tam üyeliğe karşı oy kullanacağını belirtenlerin oranı yetişkinlere kıyasla 10 puan daha fazla olarak ölçülmüştür.

Gençler kendilerini ailelerine göre daha az dindar olarak tanımlamaktadır. Öte yandan, din ve siyaset ilişkisi konusunda 1999 araştırmasına kıyasla daha İslami tehdit algılamasında bir azalma gözlemiştir.

- Yetişkinlerin yüzde 60'ının kendisini dindar olarak tanımlamasına karşılık, gençlerde bu oran yüzde 50'dir.
- 1999 yılında yapılan araştırmaya kıyasla gençlerin din ve siyaset ilişkisi konusunda daha farklı tutumlara sahip hale geldikleri gözlenmiştir. Dinin hükümet politikasından ayrı tutulması gerektiğini düşünenlerin oranı yüzde 75'ten yüzde 62'ye düşerken, İslami tehdit algılamasında da benzer bir azalma yaşanmıştır.
- Gençlerin din ve siyaset ilişkisi hakkındaki görüşleri ebeveynlerinin görüşlerinden pek de farklı değildir.

2003'e kıyasla gençlerin siyasete ilgisi artmış olsa da; 1999 oranından daha düşüktür. Gençlerin siyasal ya da sivil katılımlarında bir artış gözlenmediği gibi, hayır işlerine katılımında da 2001 sonrasında yaşanan düşüş devam etmektedir.

- Gençler arasında siyasetle ilgilendiğini söyleyenlerin oranı 1999'daki yüzde 45'ten düşük, 2003'teki yüzde 34'ten yüksek olarak yüzde 40 olarak gerçekleşmiştir. Siyasete ilgideki bu dönüş ekonomik koşulların değişmesine atfedilebilir.
- Siyasete ilgi düzeyindeki bu değişime karşı Türk gençliğinin geleneksel ve geleneksel olmayan katılım etkinliklerinde son 10 yılda herhangi bir değişme gözlenmemiştir.

- Siyasal katılımdaki bu duruma paralel olarak, gençlerin sivil katılımı açısından da 1999-2003 ve 2008 araştırmaları arasında herhangi bir değişim yaşanmamıştır. Bunun önemli istisnası gönüllü faaliyetlere katılanların oranının 1999'dan bu yana yarıya inmesidir.
- Öte yandan gençlerin siyasal kariyer heveslerinde de istatistiksel hata payının dışında kalan bir azalma görölmektedir. Siyasal kariyerin her boyutunda bu tür bir kariyeri düşünenlerin oranı 14 ile 5 puan arasında düşüş göstermektedir.

Türk gençleri kendilerini çevre konusunda bilinçli görmektedir, ancak bu bilincin gündelik yaşama yansımaları enerji ve su tasarrufu yapmakla sınırlı kalmıştır.

- Türk gençlerinin yüzde 80'i kendisini çevreyle ilgili konularda bilgili saymaktadır ve bu durum sosyoekonomik statüyle doğrudan ilişkilidir.
- Gençlerin gözünde en önemli çevre sorunu olarak hava kirliliğiyken; uğrunda gelirlerinin yüzde 5'ından vazgeçebilecekleri çevre sorunuysa havayı kirleten gazların salınımının azaltılması ve ormanların yağmalanması olarak ön plana çıkmıştır.
- Görüşülen gençlerin özellikle su veya enerji tasarrufu konusunda "çevreci" tavırlar sergiledikleri; buna karşın ürün satın alırken çevreye zarar vermediğinden emin olmaya çalışanların oranının sadece yüzde 37 olduğu da araştırma sonuçlarından öğrenilmiştir.

1999'dan bu yana gençlerin siyasal kurumlara güveni azalmıştır. Bu düşük güven derecesi, siyasi liderlerin gençlerden "orta" notun üzerinde alamamasında da görölmüştür.

- 1999'dan bu yana gençlerin güvenlikle ilgili kurumlara duydukları güven derecesinde değişme yaşanmamışken; siyasi partiler, siyasi partilerin gençlik kolları gibi kurumlara duyulan güven istatistiksel hata payının ötesinde bir düşme göstermiştir.

-
- Gençlerin siyasal liderlere pek geçer not vermedikleri görülmüştür: Başbakan'ın ortalama başarı puanı 5, Devlet Bahçeli'nin 3 ve Deniz Baykal'ın 2'dir.

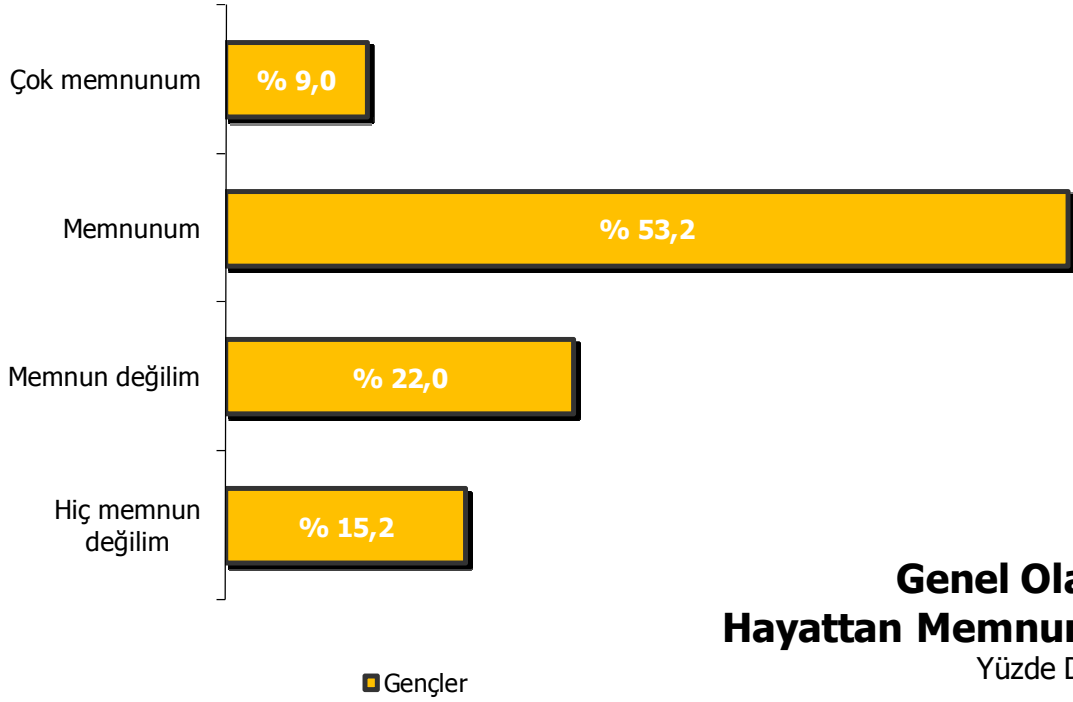
2. YÖNTEM VE BAŞLICA DEMOGRAFİLER

Kamuooyu araştırma çalışması, 3 Mayıs-22 Mayıs 2008 tarihleri arasında, Türkiye 15-27 yaş genç nüfusunu temsil eden 804 kişiyle 15 ilin kırsal ve kentsel bölgelerinde yürütülmüştür. Basit Rastsal Örnekleme varsayımı altında artı eksi yüzde 3,5 olarak hesaplanmıştır.

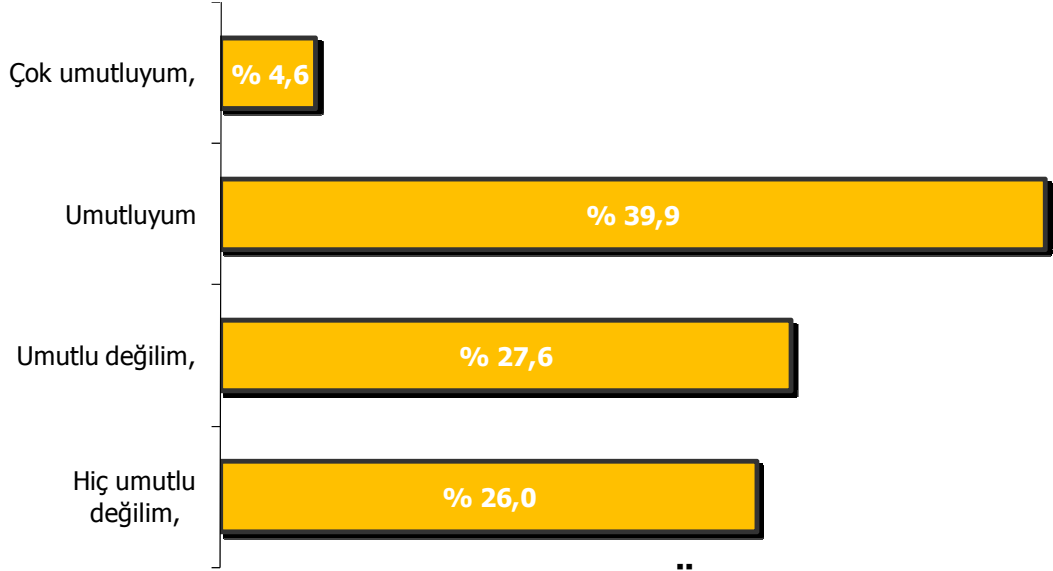
Araştırma çalışması ARI Hareketi için Infakto RW tarafından yürütülmüştür.

Temel Demografi		Yüzde	Temel Demografi		Yüzde
Cinsiyet	Erkek	50,0	Aylık Hane Geliri	150 YTL ve altı	1,5
	Kadın	50,0		151 – 300 YTL	2,5
Eğitim	Okuma yazma bilmiyor	1,0		301 – 450 YTL	9,1
	Okul mezunu değil, okuma yazma biliyor	1,4		451 – 600 YTL	12,6
	İlkokul mezunu	15,0		601 – 750 YTL	7,6
	Ortaokul (veya ilköğretim okulu) mezunu	34,1		751 – 1.000 YTL	13,8
	Lise veya dengi okul mezunu	41,2		1.001 – 1.200 YTL	11,7
	Yüksek okul (2 yıllık) mezunu	3,6		1.201 – 1.500 YTL	10,8
	Üniversite (en az 4 yıllık) mezunu	2,7		1.501 – 1.800 YTL	7,1
	Yüksek lisans veya doktora mezunu	0,6		1.801 – 2.400 YTL	5,6
	Yanıt Yok	0,4	2.401 – 3.000 YTL	3,2	
Çalışma Durumu	Tam Zamanlı/Kısmi Zamanlı Çalışıyor	31,0	3.001 YTL ve üzeri	2,1	
	Ev Kadını	19,9	Bilmiyor/Cevap Yok	12,4	
	Öğrenci	36,2	Yerleşim Durumu	Kentsel	70,0
	İşsiz	10,9		Kırsal	30,0
	Diğer	2,0			

3. TÜRK GENÇLİĞİNİN GELECEKTEN BEKLENTİLERİ VE RUH HALİ

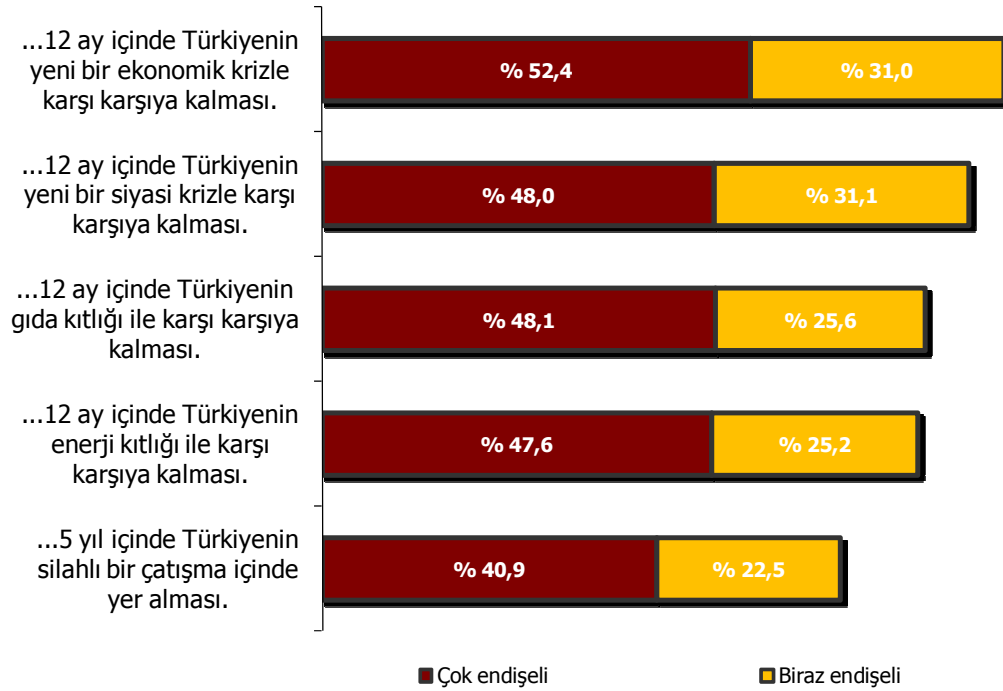

Kamuoyu araştırmasına katılan gençlerin yüzde 62'si genel olarak yaşamlarından memnun olduklarını belirtmişlerdir. Toplamda yüzde 37 hayatından memnun değilken; hayatından hiç memnun olmadıklarını belirtenlerin oranı yüzde 15'te kalmıştır.

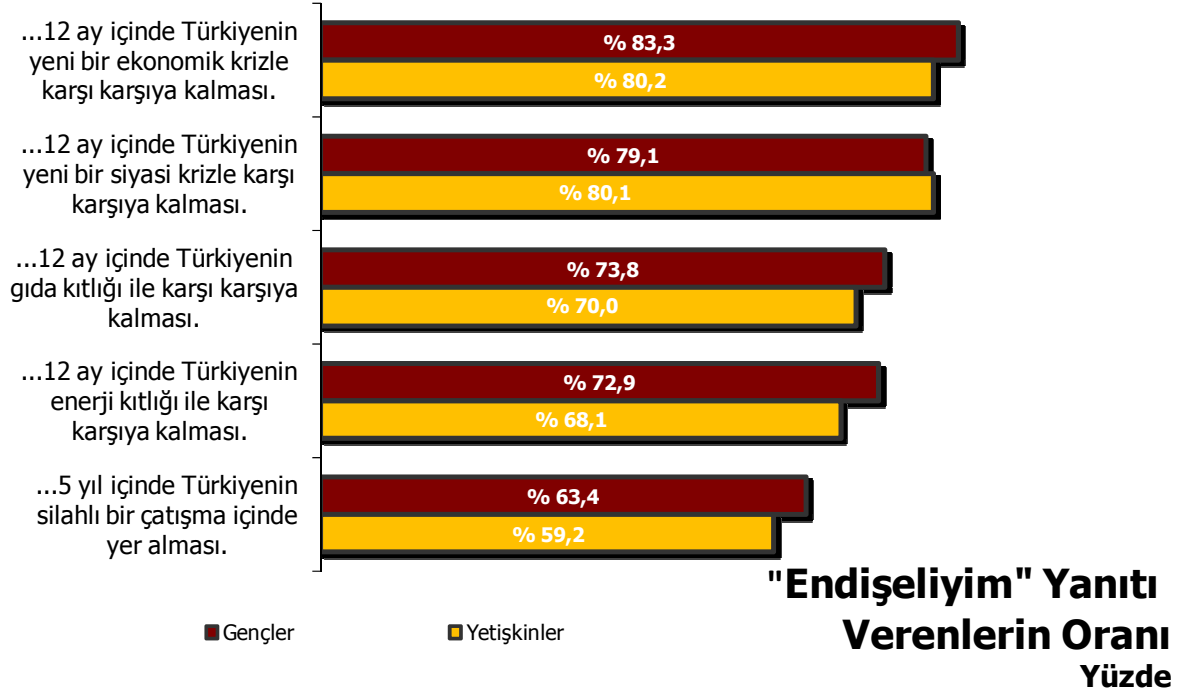

"Önümüzdeki 5 Yıl Yaşam Koşullarınız İyileşecek mi?" Yüzde Dağılım

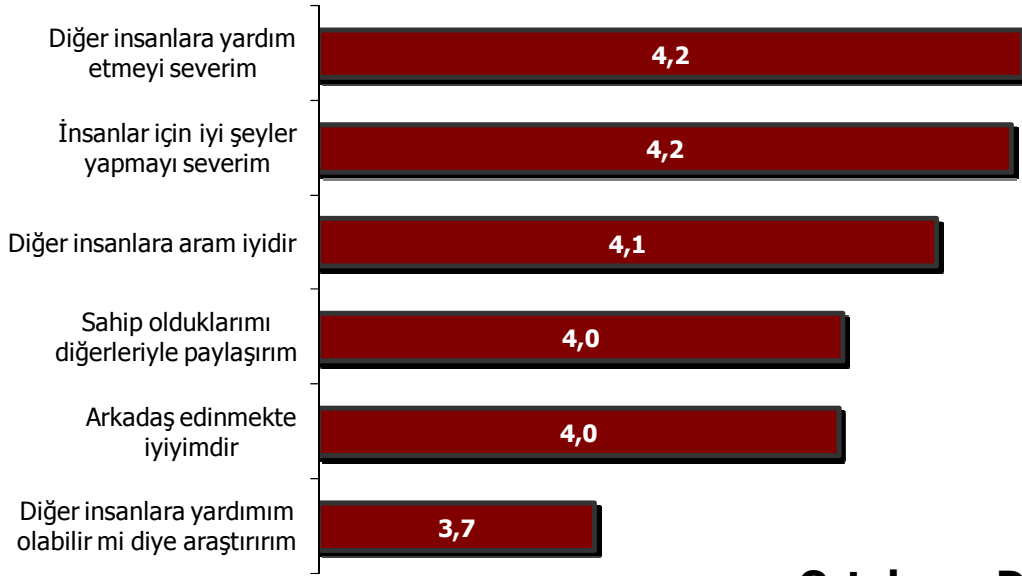
Görüşülen gençlerin yüzde 45'i –yaklaşık her iki gençten biri- önümüzdeki 5 yılda yaşam koşullarının iyileşeceği konusunda umutlu olduğunu söylemektedir. Yüzde 26'lık kesim bu konuda "hiç umutlu değilken", umutlu olmadığını söyleyenlerin oranı yüzde 54 civarındadır.

Gençlerin yaşam konusundaki karamsarlıkları, yakın gelecek konusundaki endişeleriyle de ilişkilidir. Yüzde 83'lük bir kesim 12 ay içerisinde ülkenin yeni bir ekonomik krizle karşı karşıya kalacağını düşünürken, bu süre içerisinde siyasi krizi olası görenlerin oranı yüzde 80'dir. Yüzde 74'lük bir kesim ülkemizin bir yıl içerisinde gıda kıtlığı ile karşı karşıya kalabileceği kanısındayken, enerji kıtlığı söz konusu olduğunda bu oran yüzde 72'dir. 5 yıl içerisinde Türkiye'nin bir silahlı çatışma içinde yer almasından endişelenenlerin oranı yüzde 63'tür.

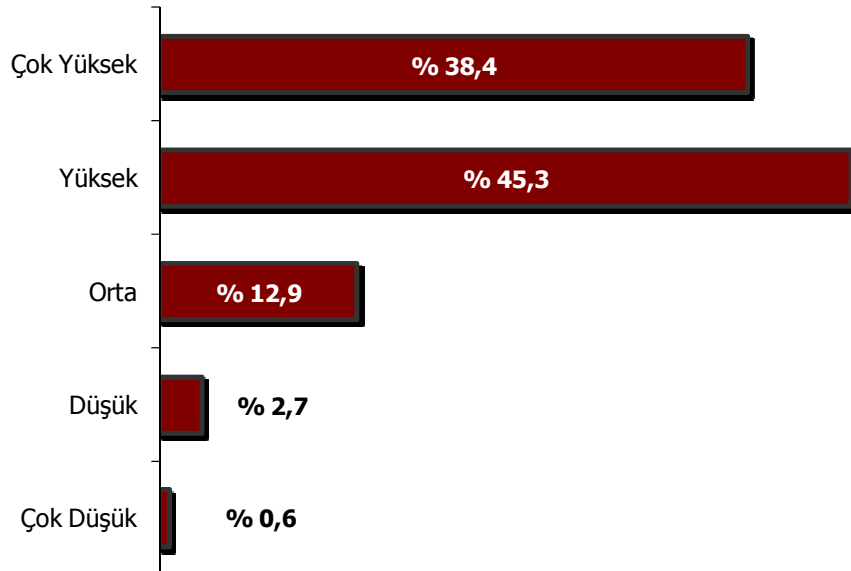

Gençlerin katılımıyla yapılan kamuoyu araştırmasıyla aynı dönemde yürütülen, Türkiye seçmenlerinin genelini temsil eden bir başka kamuoyu araştırmasının sonuçları gençlerin anne-babalarına göre daha karamsar olmadıklarını göstermektedir. Hemen her konuda gençler ve yetişkinler aynı derecede endişe duymaktadırlar.

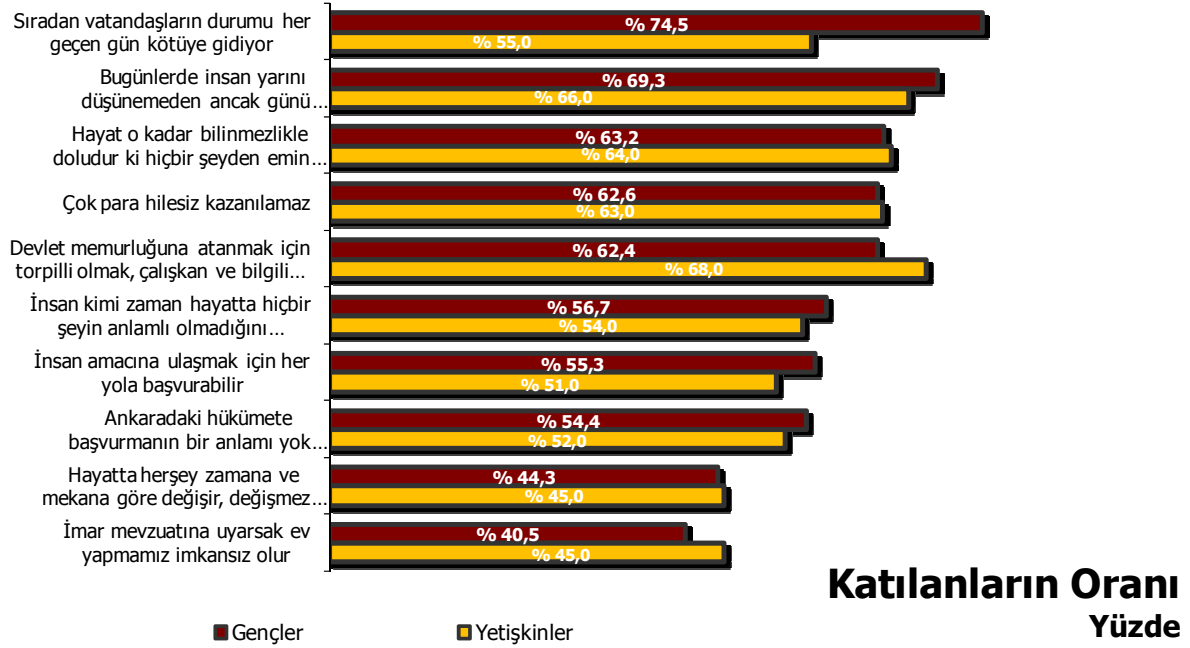
Ortalama Değerler (1-5 Arasında)

Araştırma çalışmasına katılan Türk gençlerinin "sosyal yeterlilik" derecelerini ölçmek amacıyla uyarlanan sorularda, görece yüksek bir dışa dönüklük görülmektedir. Yukarıdaki grafikte 5 üzerinden hesaplanan ortalama skorlar sergilenmektedir. Genel olarak bakıldığında Türk gençlerinin en düşük skora "diğer insanlara yardımım olabilir mi diye araştırırım" sorusunda sahip oldukları görülmektedir. 3.7/5 olan bu ortalama değere yakın olan başka bir konu bulunmamaktadır.

Algılanan Sosyal Yeterlilik Skorları Yüzde Dağılımı

Sorulara verilen yanıtların basit toplamına dayanan "Algılanan Sosyal Yeterlilik" ölçeği, Türk gençlerinde kayda değer oranda bir yeterlilik algısı olduğunu göstermektedir. Yaklaşık yüzde 40'lık bir kesim "çok yüksek" sosyal yeterlilik skoruna sahipken; "yüksek" skora sahip olanların oranı yüzde 45'tir. Düşük olarak nitelendirilebilecek puanlara sahip olanlar ise yüzde 3 civarında kalmaktadır. Algılanan Sosyal Yeterlilik konusunda gençler arasındaki farklılıkların nedenleri ve sosyal yeterlilik ile diğer faktörler arasındaki ilişkiler raporun ilerleyen aşamalarında tartışılacaktır.

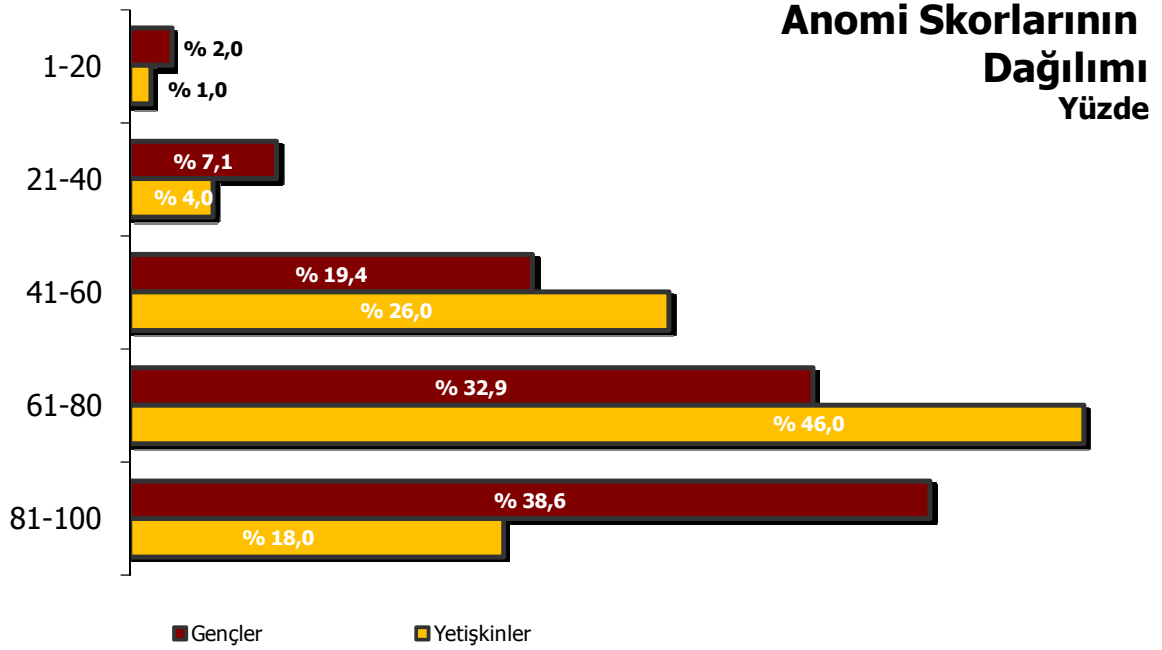

Ali Çarkoğlu ve Ersin Kalaycıoğlu tarafından geliştirilen ve 2006 yılında bir saha çalışmasıyla test edilen "anomi" ölçeği, görüşülen kişilerin kendilerini sisteme ne kadar yabancılaşmış ve sistem karşısında ne kadar güçsüz gördüklerini ölçmeyi hedeflemektedir. Yukarıda yer alan grafik, Türk gençliğini temsil eden çalışmamızla, Çarkoğlu ve Kalaycıoğlu tarafından 2006 yılında yürütülen çalışmadan elde edilen sonuçların karşılaştırılmasını sergilemektedir. Bu grafiğe göre:

- Gençler sıradan vatandaşların durumu hakkında, yetişkinlere göre daha karamsar bir duruş içerisindedir;
- Devlet memurluğuna atanmak için torpil gerektiği konusunda, yetişkinler 6 puanlık bir farka sahiptir. Yetişkinlerin gençlere kıyasla

biraz daha karamsar oldukları bir başka konu da "imar mevzuatına uyum" konusudur. Bu iki konuda yetişkinlerin karamsarlığı; devletle temas konusunda gençlerden daha fazla deneyim sahibi olmalarıyla açıklanabilir.

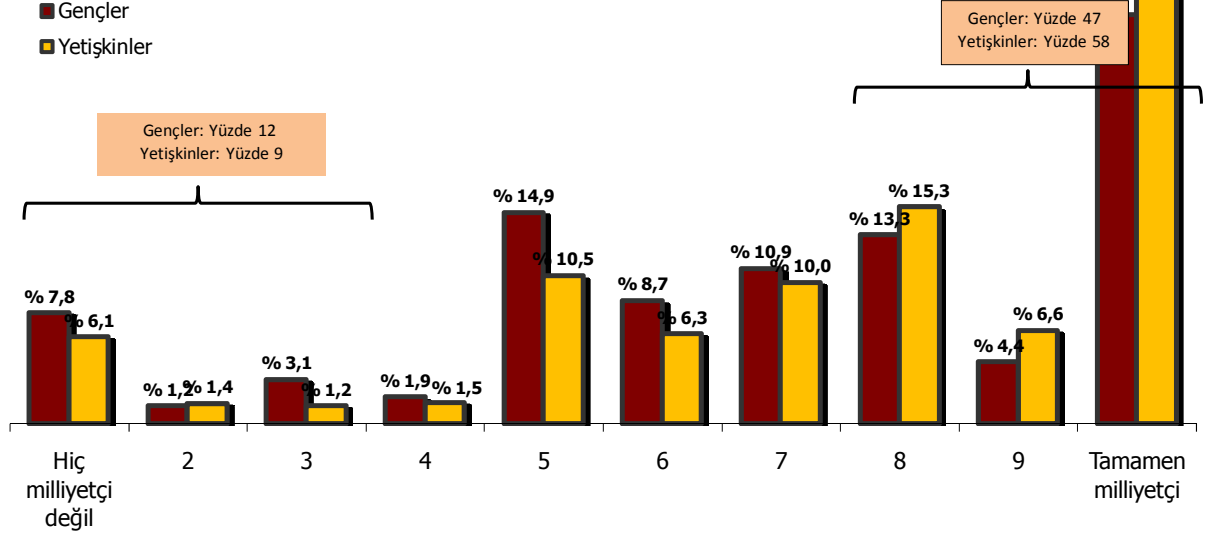
- Diğer konularda ise gençlerle yetişkinler arasında kayda değer bir fark gözlenmemiştir.

Anomi ölçeği kapsamındaki sorulara verilen yanıtların basitçe toplanmasından oluşan anomi skorlarının Türk gençleri ve yetişkinler bazında karşılaştırılması, gençlerin yetişkinlere kıyasla daha fazla anomi duygusuna sahip olduklarını göstermiştir. Anomi skoru 81 ile 100 arasında olanların oranı gençler arasında yüzde 39 iken; Türk seçmenlerini temsil eden örnekleme bu derece yüksek bir skora sahip olanların oranı yüzde 18'dir. Gençler ve yetişkinler arasındaki bu farklılık 61 ve üstü bir kategori olarak değerlendirildiğinde azalmaktadır: Gençler arasında 61 ve üstü skora sahip olanların oranı yüzde 70, yetişkinlerde ise yüzde 64'tür.

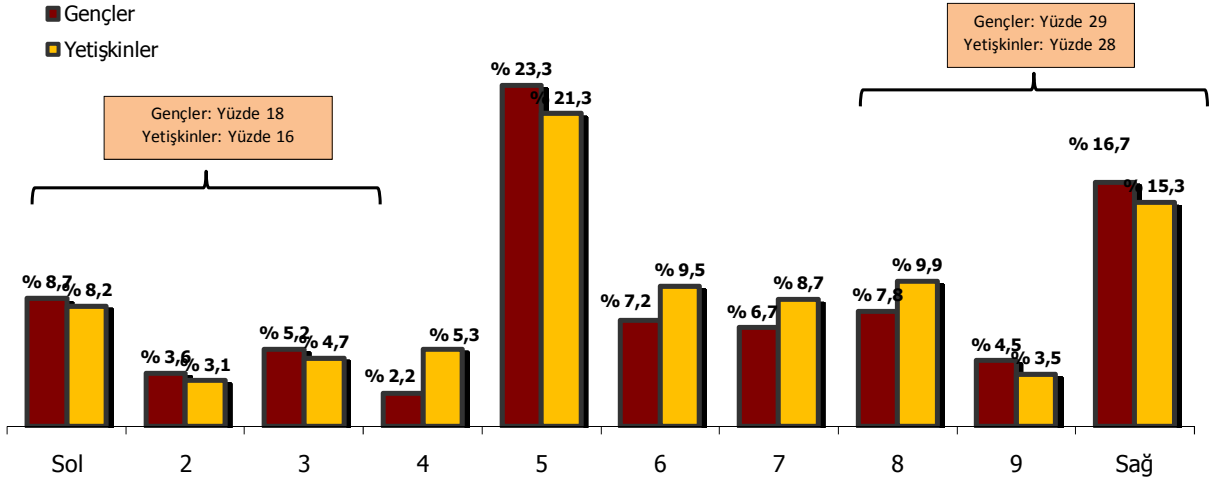
4. TÜRK GENÇLİĞİNİN SİYASAL DEĞERLERİ

Türk Milliyetçiliği Ölçeğinde Dağılım Yüzde

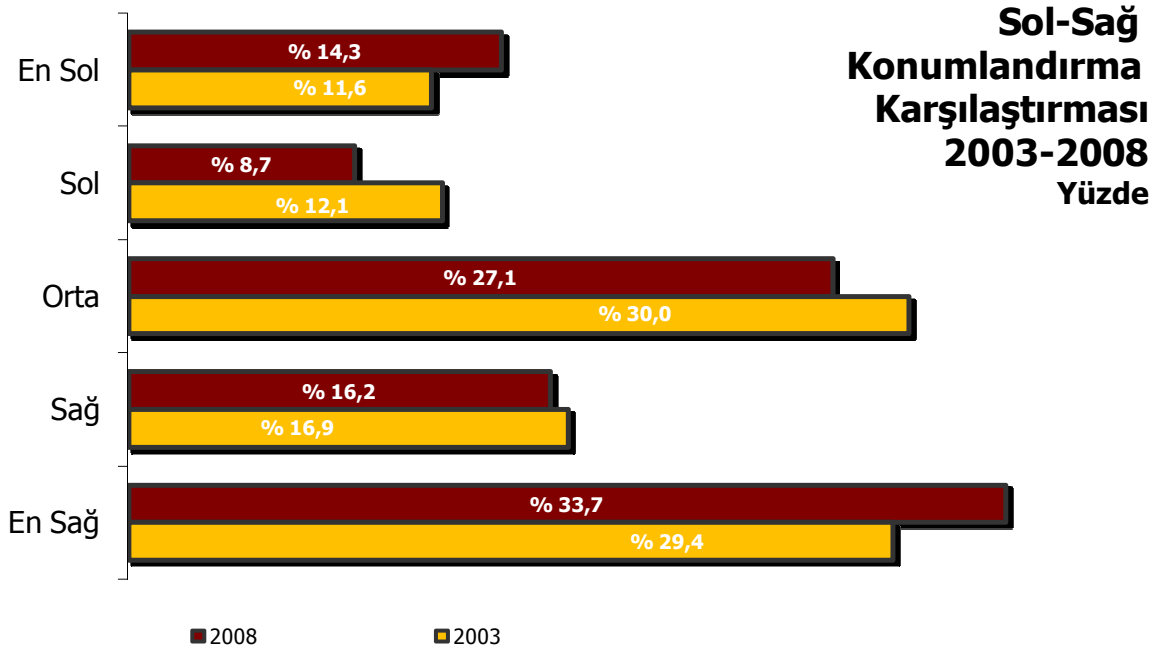

Anket çalışmasına katılan gençlere kendilerini ne derece Türk milliyetçisi buldukları sorulduğunda, yüzde 12’lik bir kesim 10 üzerinden 3 ve daha düşük bir rakam verirken; 8 ve üzerinde bir noktaya kendisini yerleştirenlerin oranı yüzde 47’dir. Başka bir deyişle her iki gençten biri kendisini Türk milliyetçiliği skalasında üst boyutlara yerleştirmektedir. Bu oranlar kendi başlarına yüksek olsa da, toplumun genelinin yüksek oranda kendisini milliyetçi olarak tanımladığı da bilinmektedir. Nisan 2008 döneminde yapılan Türkiye temsili bir araştırmada kendisini 10 üzerinden 8 ve üzerinde bir noktaya konumlandıranların oranı yüzde 60’a yakın düşmektedir. Bu açıdan gençler arasında milliyetçiliğin yaygın olduğu ancak bu durumun yetişkinlere kıyasla daha düşük olduğu söylenebilir.

Sol-Sağ Ölçeğinde Dağılım Yüzde

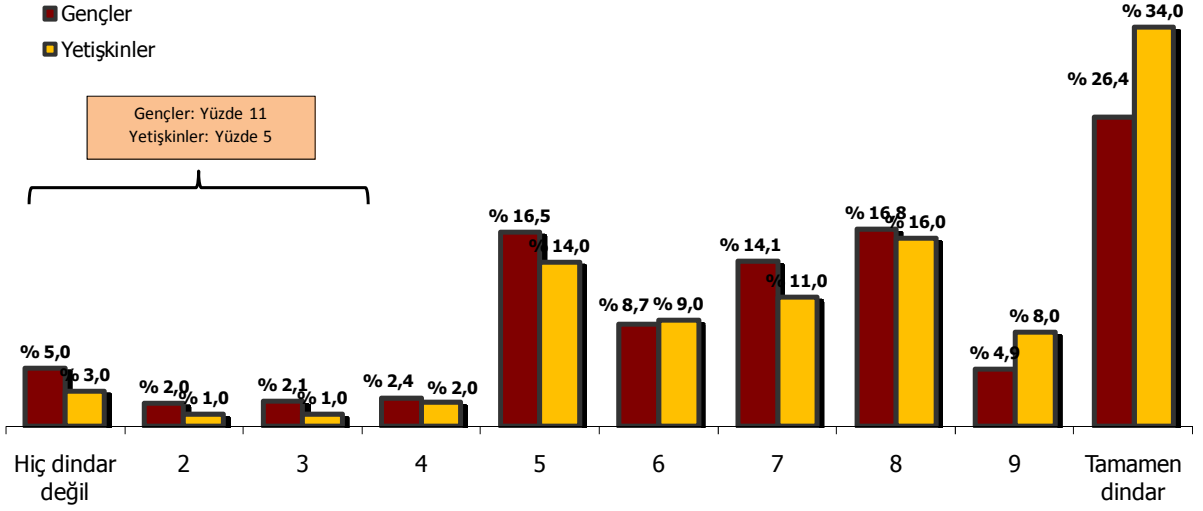

Milliyetçilik konusunda yetişkinlerle gençler arasında gözlenen farka karşın; sol-sağ cetvelinde hem yetişkinlerin hem de gençlerin kendilerini benzer şekilde konumlandıklarını görmekteyiz. Gençlerin yüzde 18'i kendilerini 10 puanlık sol-sağ cetvelinde 1 ile 3 arasına yani en sola yerleştirirken; kendilerini en sağa yerleştirenlerin oranı ise her iki kitlede de yaklaşık yüzde 30'dur. Bir başka deyişle, kendilerini siyasal yelpazede konumlandırma açısından Türk seçmenlerinin geneliyle gençler arasında bir fark bulunmamaktadır.

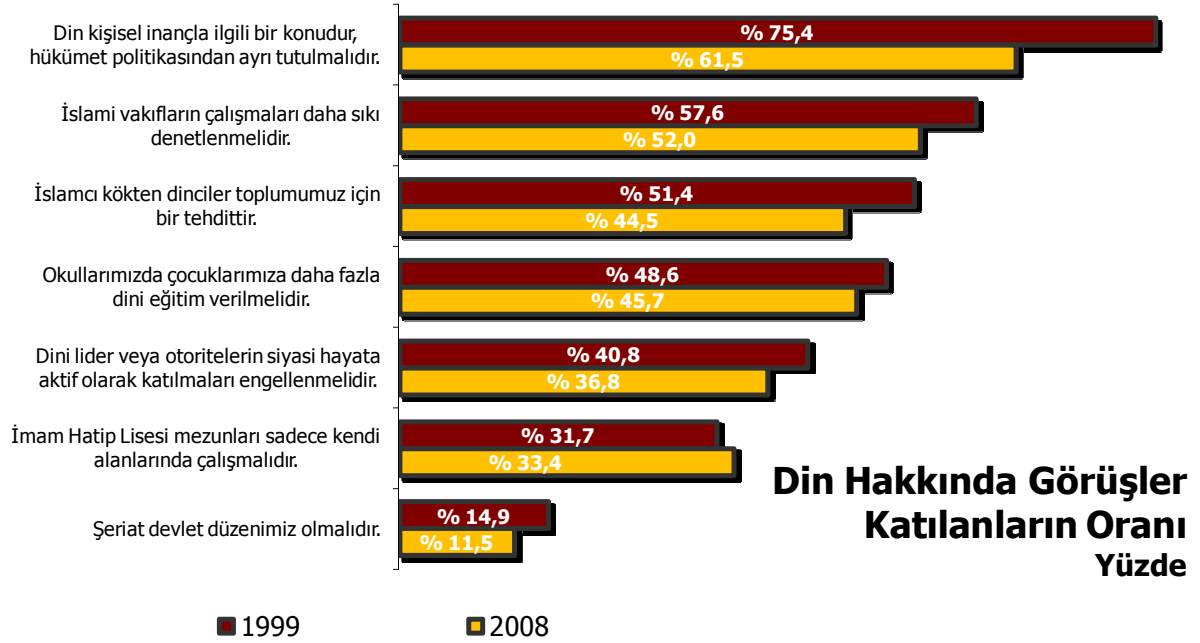

2003 yılında "Herkes İçin İnsan Hakları" projesi çerçevesinde aynı yaş diliminde 1223 genç ile yapılan kamuoyu araştırmasında bireylerin kendilerini sol sağ cetvelinde konumlandırmalarıyla, bugünkü sonuçlar karşılaştırıldığında son beş yılda kayda değer bir değişim yaşanmadığı gözlenmektedir. 2003'te kendini solcu olarak tanımlayanların oranı yüzde 23 iken; bu yıl yüzde 22 olmuştur. Sağcı olarak tanımlayanların oranı ise yüzde 46'dan yüzde 49'a çıkmıştır. Aradaki dört puanlık fark, gençliğin daha sağcı görüşlere sahip olduğundan çok iki araştırma arasındaki istatistiksel hata payına atfedilebilir.

Dindarlık Ölçeğinde Dağılım Yüzde

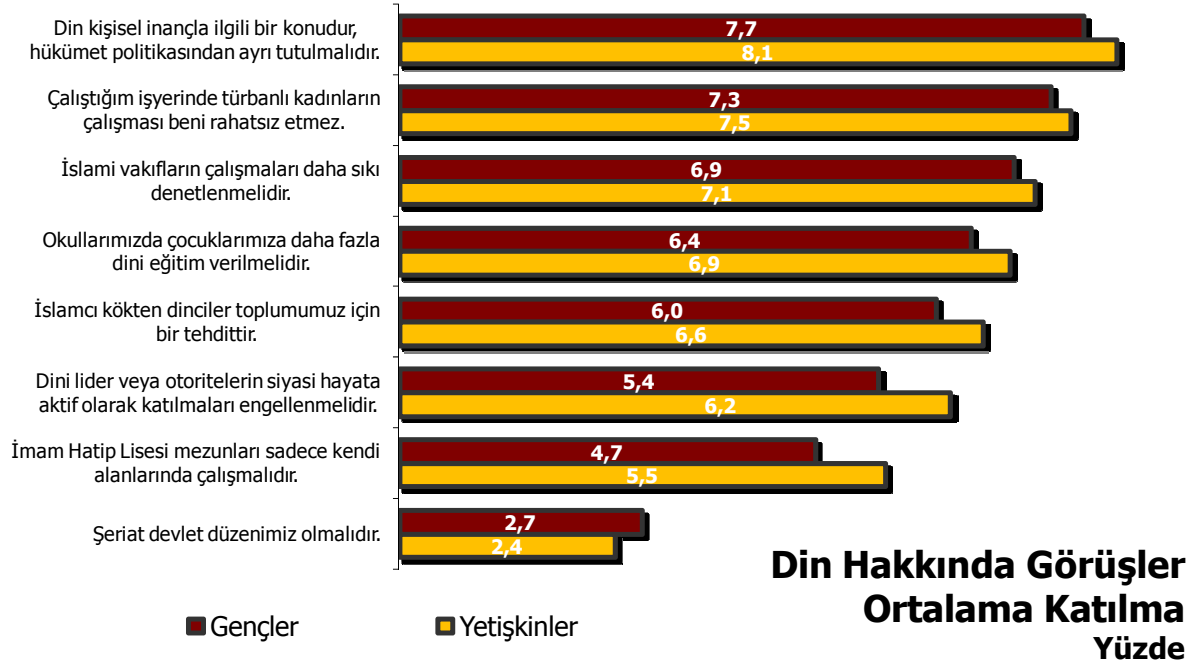
Araştırma çalışmasına katılan gençlerin ebeveynlerine kıyasla daha az dindar oldukları da yukarıdaki grafikte görülmektedir. 1 ile 10 arasında değişen ve 10'un "tamamen dindar" olarak tanımlandığı cetvelde, gençler arasında kendisini 1-3 arasında konumlandırılanların oranı yüzde 11 iken, yetişkinler arasında yüzde 5'tir. Öte yandan, 8 ve üstü olarak tanımlanan "Dindar" olarak kendisini konumlandırılanların oranı yetişkinler arasında yüzde 58, gençler arasında yüzde 48'dir.

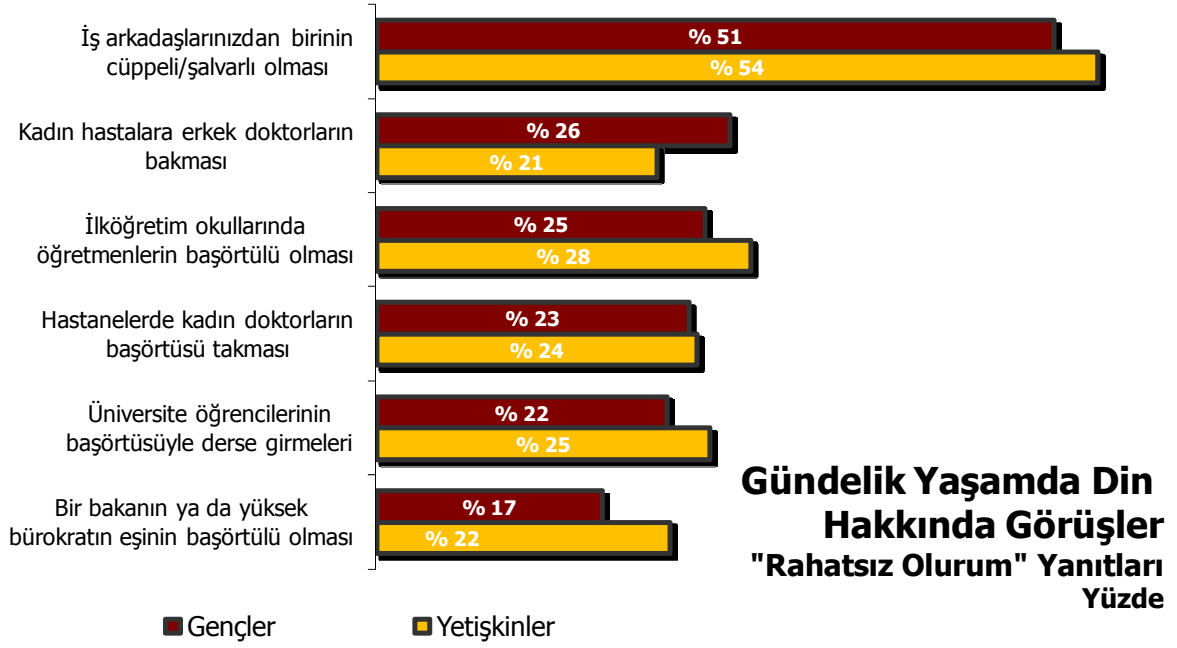
1999 yılında yapılan ilk kamuoyu araştırmasından bu yana gençlerin din hakkındaki görüşlerinde sınırlı ama üzerinde durulması gereken bir değişim olduğu gözlenmiştir. Neredeyse 10 yıl arayla yapılan bu iki araştırma gençlerin görüşlerindeki en büyük değişimin din ve siyaset arasındaki ilişki algılamasında gerçekleştiği görülmüştür. 1999 yılında her dört gençten üçü dinin hükümet politikasından ayrı tutulması görüşüne katıldığı belirtilmişken, bu oran 2008’de yüzde 62’ye düşmüştür. Bu önemli değişimin nedenleri diğer sorulara verilen yanıtlardan anlaşılabilir:

- İslami köktendincileri tehdit olarak görenlerin oranı yüzde 51’den yüzde 44’e; İslami Vakıfların çalışmalarının daha fazla denetlenmesini isteyenlerin oranı ise yüzde 58’den yüzde 52’ye düşmüştür.
- Gençler arasında şeriatı bir devlet düzeni olarak isteyenlerin oranı ise yüzde 11 olarak görece düşük –ancak bir önceki araştırmadan istatistiksel farklılığı tartışmalı- bir oranda gerçekleşmiştir.
- Diğer konularda ise kayda değer bir farklılık gözlenmemiştir.

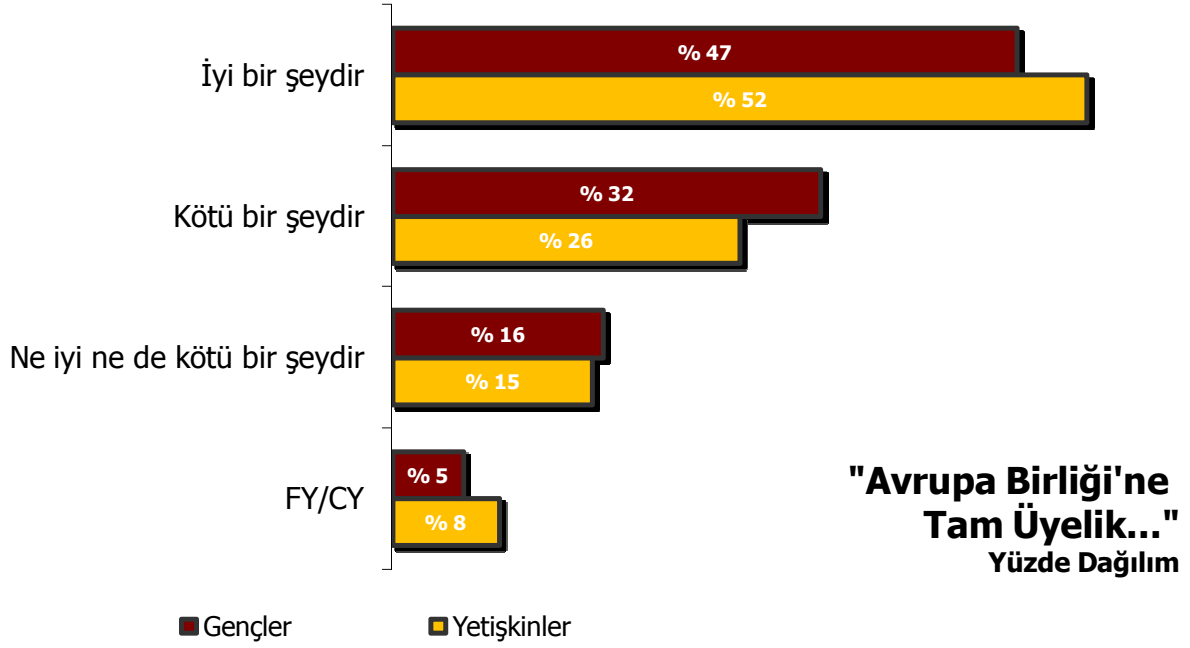
Alınan yanıtların karşılaştırması gençler arasında Şeriat-köktendinci tehdidi algılamasının son 10 yılda görece azaldığını göstermektedir.

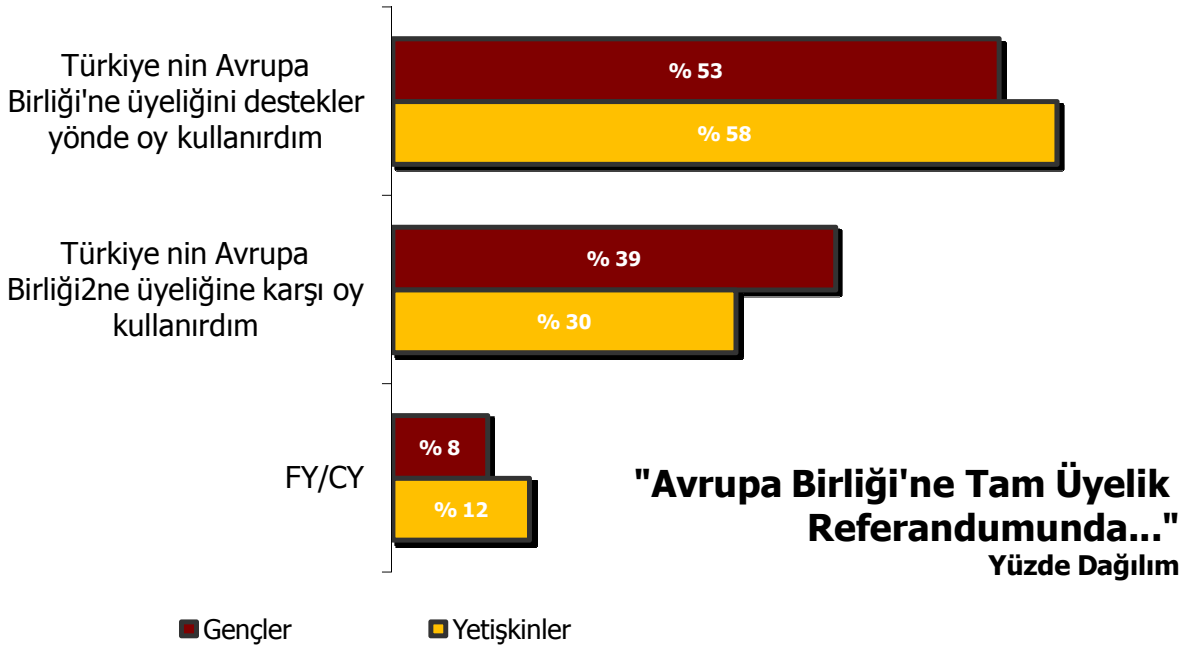
Gençlerin din hakkındaki görüşlerinin yetişkinlerle karşılaştırması yukarıdaki grafikte yer almaktadır. 2007 yılında yapılan ve Türkiye seçmenlerini temsil kamuoyu araştırmasıyla gençlerin görüşlerinin karşılaştırması, temel konularda büyük farklılıklar olmadığını göstermektedir. Hemen her konuda istatistiksel hataya atfedilebilecek yaklaşık 1 puanlık farklar bulunmaktadır. Gençlerin, genel kitleden en fazla farklılaştıkları konu ise dini liderlerin siyasal yaşama katılımına biraz daha toleranslı olmaları (karşı olma ortalaması 10 üzerinden 5,4'e karşı 6,2) ve İmam Hatip mezunlarının sadece kendi alanlarında çalışmaları görüşüne genel kitleye kıyasla daha sıcak bakmalarıdır (karşı olma ortalaması 10 üzerinden 4,7'ye karşı 5,5).

Yukarıdaki grafikte de görüldüğü üzere gençlerle yetişkinler arasında dinin gündelik yaşamdaki tezahürünün algılanması arasında önemli bir fark görülmemektedir. Hemen her konuda istatistiksel hata payına atfedilebilecek yaklaşık 3 puanlık farklar bulunmaktadır. Gençlerle Türkiye seçmenlerini temsil eden örneklem arasındaki kayda değer en önemli fark, "kadın hastalara erkek doktorların bakmasından" rahatsız olanların oranının gençler arasında 5 puan kadar daha fazlayken, "bir bakanın ya da yüksek bürokratin eşinin başörtülü olması"ndan rahatsızlık duyanların oranı da yine 5 puan kadar daha azdır.

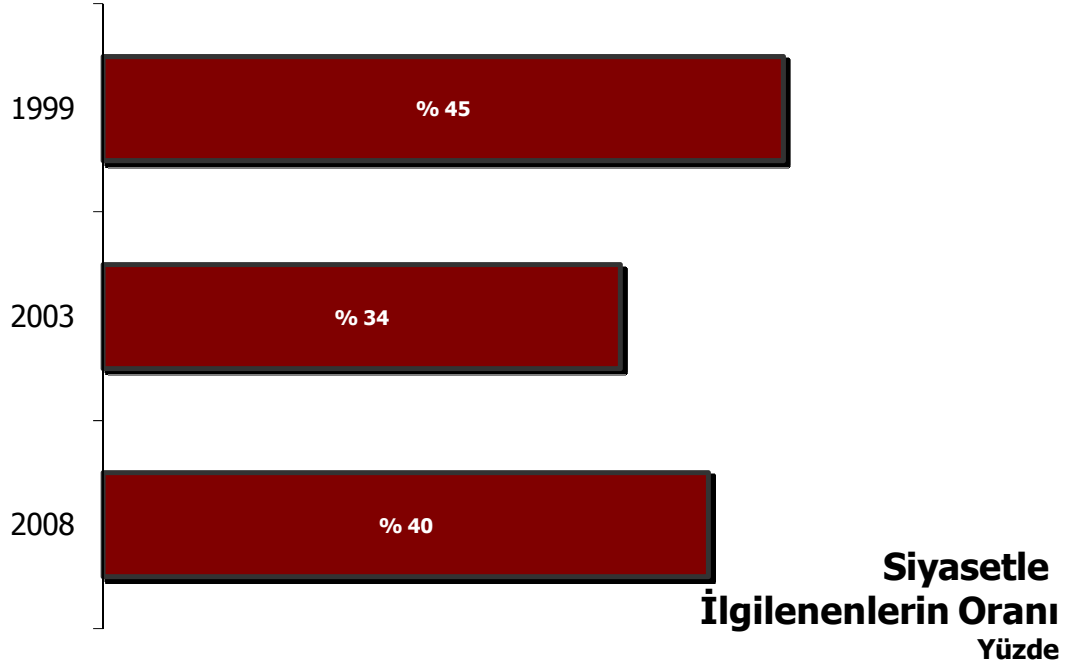
Gençlerin Avrupa Birliği'ne bakış açılarının da ailelerinden çok az farklılaştığı görülmektedir. Hem gençler hem de yetişkinler arasında Avrupa Birliği'ne tam üyeliğin "iyi bir şey" olduğu kanısına sahip olanların oranı yüzde 50 civarındadır. Her üç gençten biri üyeliğin getirileri konusunda şüpheliyken, bu oran Türkiye temsili bir örnekleme yapılan çalışmada yüzde 26 olarak ölçülmüştür.

Gençlerin yetişkinlere kıyasla Avrupa Birliği'ne daha şüpheli yaklaşımları, olası bir referandumda kullanacakları oy konusunda da belirgindir.

2007 yılında yapılan araştırmada Türk seçmenlerinin yüzde 58'i referandumda olumlu oy kullanacaklarını belirtmişken, gençler arasında bugün bu oran yüzde 53'tür. Kayda değer farklılık, referandumda "hayır" oyu vereceğini belirtenlerin oranındadır. Gençler arasında olumsuz görüşe sahip olanlar yüzde 39'ken, yetişkinlerde bu oran yüzde 30'da kalmaktadır.

5. TÜRK GENÇLİĞİ VE SİYASAL VE SİVİL KATILIM

Türk gençlerinin siyasete ilgi düzeyinin 1999 yılında yüzde 45'ten, 2003'te yüzde 34'e düştüğü görülmüştü. Bu ani düşüşün nedeninin 2001 siyasi ve ekonomik krizi olduğu düşünülmektedir. Öte yandan, geçen 5 yılda gençlerin siyasete ilgi düzeyinin yükseldiği ve siyasetle ilgilendiğini belirtenlerin oranının yüzde 40'a vardığı gözlenmiştir. Yine de bu oran 1999'un yüzde 45'ine kıyasla düşük kalmaktadır.

Yapanların Yüzdesi	1999	2003	2008
<i>Oy Kullanmak</i>	61,5	52,6	48,0
<i>Bir siyasi partinin gençlik koluna üye olmak</i>	10,0	8,3	9,0
<i>Bir siyasi partiye gençlik kolları dışında üye olmak</i>	6,0	3,5	4,1
<i>Bir siyasi partinin veya adayın seçim kampanyasında ev ev tanıtım yapmak</i>	6,7	4,1	5,0
<i>Bir siyasi partinin veya adayın seçim kampanyasında tanıtım broşürü dağıtmak</i>	8,1	5,3	5,3
<i>Yaşadığınız şehir veya mahalledeki herhangi bir sorunla ilgili yetkili belediye veya benzeri mercilere dilekçe yazmak</i>	18,0	9,4	8,0
<i>Sizi doğrudan ilgilendiren bir sorunla ilgili yetkili belediye veya benzeri mercilere dilekçe yazmak</i>	20,6	10,2	7,3
<i>Herhangi bir toplu yürüyüş eylemine katılmak</i>	12,8	9,4	11,3
<i>Herhangi bir boykot eylemine katılmak</i>	7,9	6,4	6,8
<i>İnternet üzerinde gerçekleştirilen bir protesto eylemine katılmak</i>	3,2	4,3	7,2
<i>Siyasi partiler dışında siyasetle ilgili bir sivil toplum örgütüne üye olmak</i>	4,3	2,9	4,4

Türk gençliğinin 1999'dan bu yana siyasal katılım konusundaki değişimi yukarıdaki tabloda sergilenmektedir. 1999 yılında yapılan "Türk Gençliği ve Siyasal Katılım" ve 2003'te yapılan "Türk Gençlerinin İnsan Haklarına Bakışı" çalışmalarının sonuçlarının 2008 araştırmasıyla karşılaştırılması önemli bulgular sergilemektedir:

- Konvansiyonel –"alışlagelmiş" siyasal katılım boyutunu oluşturan oy kullanmak, bir siyasi partiye üye olmak, bir kampanya da tanıtım çalışmalarına katılma konusunda Türk gençliğinin davranış kalıpları son 10 yılda değişmemiştir. Bu konularda iki üç puanlık düşüşler olmakla beraber bu farkların hata payı içerisinde oldukları görülmemektedir.
- Öte yandan, konvansiyonel olmayan siyasal katılım boyutlarında; boykot ve toplu yürüyüş etkinliklerine katılanların oranı da 1999'dan bu yana önemli bir değişim göstermemiştir.
- Kendilerini doğrudan ilgilendiren ya da yaşadıkları şehir ya da mahalledeki bir sorunla ilgili dilekçe verdiğini söyleyenlerin oranı kayda değer oranda düşmüştür. 1999 araştırmasında her iki katılım biçimi de yüzde 20 civarında gençten olumlu yanıt alırken; bu oran 2003'te yüzde 10'a; 2008'de ise yüzde 8'e kadar gerilemiştir. Dilekçe vermenin bir siyasal katılım türü olarak önemini kaybettiğini görmekteyiz.

- Ülkemizde internet erişiminin yaygınlaşmasına karşın; gençlerin internet üzerinden yürütülen protesto eylemlerine de katılmadıkları görülmektedir. Her ne kadar bu oran 1999'dan bu yana yaklaşık iki katına çıkmış olsa da, her üç gençten birinin evinde düzenli internet bağlantısı olmasına karşın; internet üzerinden protesto edenlerin oranı sadece yüzde 7 olarak belirlenmiştir.
- Son olarak, Türk gençleri arasında siyasi partiler haricinde herhangi bir sivil toplum örgütüne üye olanların oranı yüzde 4'te kalmış ve yaklaşık 10 yıl içerisinde hiç değişmemiştir.

Yapanların Yüzdesi	1999	2003	2008
<i>Lise veya üniversitede siyasetle ilgili öğrenci kulüplerine üye olmak.</i>	5,8	3,8	4,4
<i>Lise veya üniversitede çeşitli ilgi alanlarına yönelik öğrenci kulüplerine üye olmak.</i>	14,6	11,4	9,0
<i>Toplumsal konularla ilgili bir sivil toplum örgütüne üye olmak.</i>	7,6	3,6	5,8
<i>Gönüllü yardım faaliyetlerinde bizzat görev almak.</i>	23,4	15,4	14,5
<i>Sosyal yardım derneklerine ve vakıflarına parasal yardım yapmak.</i>	30,5	14,3	11,0

1999, 2003 ve 2008 araştırmalarının karşılaştırması, Türk gençlerinin sivil katılım konusundaki davranış biçimlerinin yaklaşık 10 yılda çok farklılaşmadığını göstermektedir. Siyasetle ilgili öğrenci kulüplerine üye olanların oranı yüzde 4 civarındayken; diğer ilgi alanlarına yönelik öğrenci kulüplerine üye olanların oranı yüzde 15'ten önce yüzde 11'e, daha sonra yüzde 9'a kadar düşmüştür. Toplumsal konularla ilgili bir sivil toplum örgütüne üye olduğunu söyleyenlerin oranı ise yüzde 7 ile 4 arasında değişmektedir.

1999 Marmara Depremi'nin vermiş olduğu sivil katılım ivmesi, bugün geçerliliğini yitirmiştir. 1999'da yüzde 23'lük bir oran gönüllü yardım faaliyetlerinde bizzat görev aldığını ve yüzde 30'luk bir oran ise sosyal yardım derneklerine ve vakıflarına parasal yardım yaptığını söylerken; bu oranlar 2003 yılında yüzde 15'e düşmüştür. 2008 araştırması sonuçlarına göre gençler arasında gönüllü yardım faaliyetlerinde bizzat görev alanların oranı yüzde 15'ken, parasal yardım yapanların oranı da yüzde 11'e düşmüştür.

Katılma Eğilimi Olanların Oranı	1999	2003
<i>Fakirlere yardım amaçlı bir dernek veya vakıf</i>	53,8	45,3
<i>Eğitimle ilgili bir dernek veya vakıf</i>	47,6	41,0
<i>Sağlıkla ilgili bir dernek veya vakıf</i>	42,3	38,8
<i>Çevre korunması ile ilgili bir dernek veya vakıf</i>	39,2	38,5
<i>Bir yardımlaşma veya dayanışma organizasyonu</i>	45,2	38,3
<i>Atatürk ilkelerinin anlatılması ve korunması ile ilgili bir dernek veya vakıf</i>	38,3	35,6
<i>Türkiye ve dünya ile ilgili görüşlerinizi paylaşabileceğiniz ve duyurabileceğiniz bir fikir kulübü</i>	38,1	34,5
<i>İnsan hakları ile ilgili bir dernek veya vakıf</i>	35,0	33,1
<i>Sportif faaliyetlerde bulunan bir dernek veya vakıf</i>	40,5	32,2
<i>İslam'ın anlatılması ve yaygınlaştırılması ile ilgili bir dernek veya vakıf</i>	26,8	28,0
<i>Kendinizi yakın hissettiğiniz bir siyasi partinin gençlik teşkilatı</i>	22,7	21,5

Araştırma çalışmasına katılan gençlere hangi tür sivil faaliyetlere katılmayı tercih edecekleri sorulduğunda 1999 yılından bu yana genel olarak sivil toplum kuruluşlarının daha az cazip hale geldiği gözlenmiştir:

- Gençlerin katılma eğiliminin kayda değer oranda bir düşüş gösterdiği başlıca sivil toplum kuruluşları fakirlere yardım amaçlı bir dernek ya da vakıf (8 puan), eğitimle ilgili bir dernek ya da vakıf (6 puan), sportif faaliyetlerde bulunan bir dernek veya vakıf (8 puan) olarak sıralanmıştır.
- Diğer sivil toplum kuruluşlarının hemen hepsinde istatistiksel hata payına atfedilebilecek 1 ile 4'er puanlık düşüşler görülmektedir.
- İslami derneklere katılım eğilimindeki 1,2 puanlık artış ise göz ardı edilebilir.

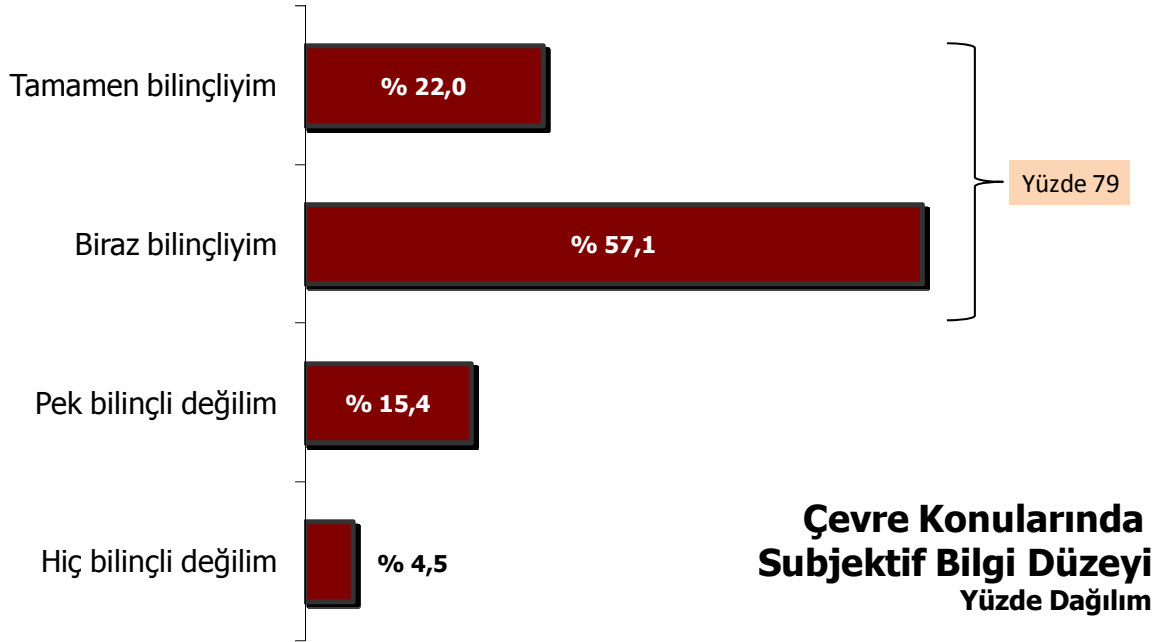
Yapmayı Düşünenler (Yüzde)	1999	2003	2008
<i>Bir siyasi partinin il yönetim kurulunda görev almak</i>	32,9	27,7	25,0
<i>Bir siyasi partinin genel merkez yönetiminde görev almak</i>	34,5	27,4	25,3
<i>Muhtarlık seçimlerinde aday olmak</i>	21,4	16,5	16,6
<i>Yerel seçimlerde belediye meclis üyesi aday olmak</i>	29,1	23,6	20,1
<i>Yerel seçimlerde belediye başkanı aday olmak</i>	34,9	26,2	22,7
<i>Genel seçimlerde milletvekili aday olmak</i>	36,1	30,2	22,6
<i>Bakanlık yapmak</i>	35,1	29,4	22,9

1999 yılında yapılan araştırma sonuçlarıyla karşılaştığımızda, Türk gençlerinin siyasi kariyer heveslerinin kayda değer oranda zayıfladığını söylemek mümkündür. Siyasi kariyerin her boyutunda, bu tür bir kariyeri düşünenlerin oranı 14 ile 5 puan arasında düşüş göstermektedir:

-
- 1999 yılından bugüne en yüksek düşüş 14 puanla genel seçimlerde milletvekili adayı olmak ve bakanlık yapmak yanıtlarında yaşandı. Belediye başkanı adayı olabileceğini söyleyenlerin oranında ise 12 puanlık bir düşüş gözlemlendi.
 - Muhtarlık seçimlerinde aday olabileceğini söyleyenlerin oranı 2003'ten bu yana değişmezken, siyasi partilerin yönetim kurulunda görev alma eğilimi de son 5 yılda gösterdiği 2'şer puanlık düşüşle yüzde 25 civarına geriledi.

Genel olarak gençler arasında siyasete ilgi duyanların oranının 1999'dan sadece 5 puan kadar düşük olmasına karşın, siyasi kariyer eğiliminin azalması; Türk gençlerinin siyasal katılım sorununun devam ettiğinin önemli bir göstergesi olarak yorumlanabilir.

6. TÜRK GENÇLİĞİ VE ÇEVRE BİLİNCİ

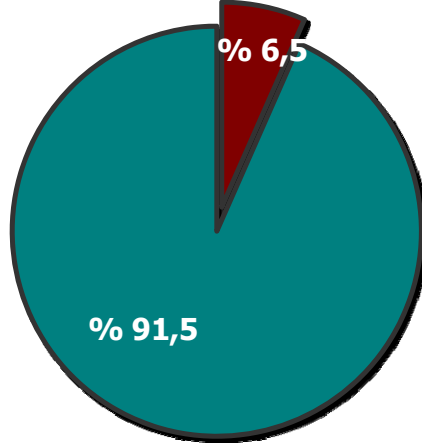

Araştırma çalışması çerçevesinde görüşülen gençlerin yaklaşık yüzde 80'i kendilerini çevreyle ilgili konularda "bilinçli" gördüklerini belirtmiştir. Bilinçli olmadığını söyleyenlerin oranı ise yüzde 20 civarında kalmaktadır.

Subjektif bilinç söz konusu olduğunda başlıca sosyoekonomik ve demografik faktörlerin bilinç düzeyi algısını doğrudan etkilediği görülmektedir:

- Yüksek aylık hane halkı gelirin sahip gençler arasında kendisini bilinçli olarak nitelendirenlerin oranı yüzde 90'a kadar yükselmektedir;
- Öğrenciler, kentlerde yaşayanlar ve erkekler çevre konularında kendilerini daha bilinçli görmektedirler;
- Eğitim düzeyi arttıkça kendisini bilinçli olarak nitelendirenlerin oranı ilköğretim mezunlarında yüzde 70'ten; üniversite mezunlarında yüzde 95'e kadar yükselmektedir.

"Çevre Sorunları Kimin Sorunu?"

- Gelişmiş ülkeler çevreye daha fazla duyarlılık göstermelidir
- Çevreye duyarlılık herkesin görevidir

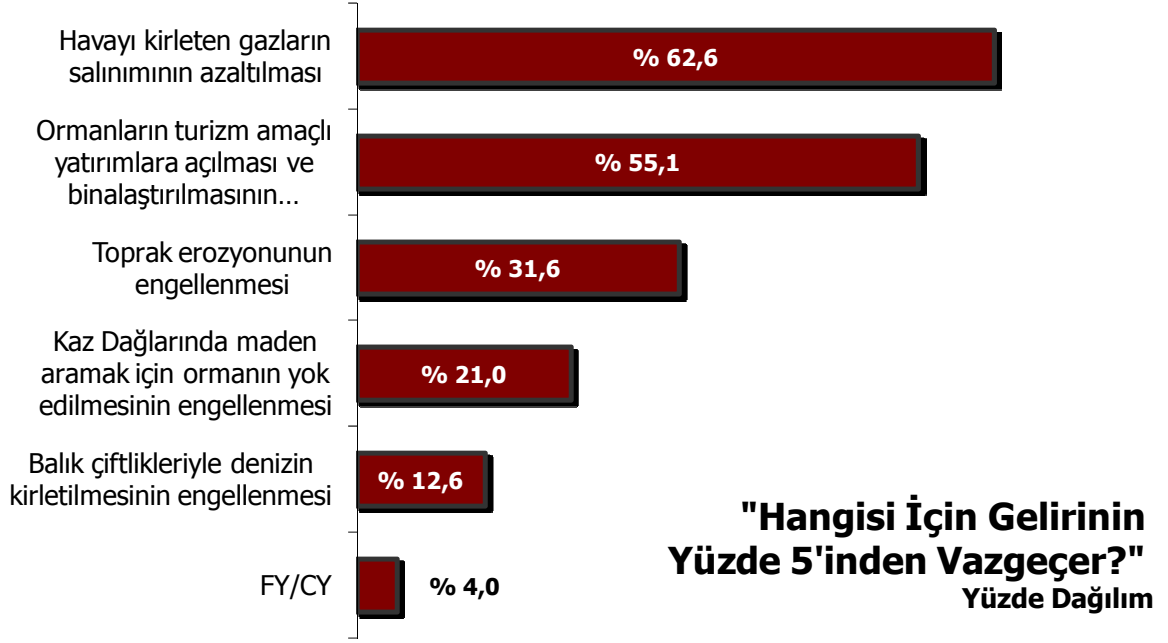
Çevreyle ilgili sorunların hemen herkesin sorunu olduğu konusunda gençler arasında kayda değer bir fikir birliği bulunmaktadır. Gelişmiş ülkelerin çevreye daha fazla duyarlılık göstermeleri gerektiği görüşüne sahip olanların oranı sadece yüzde 6,5 civarında kalmaktadır.

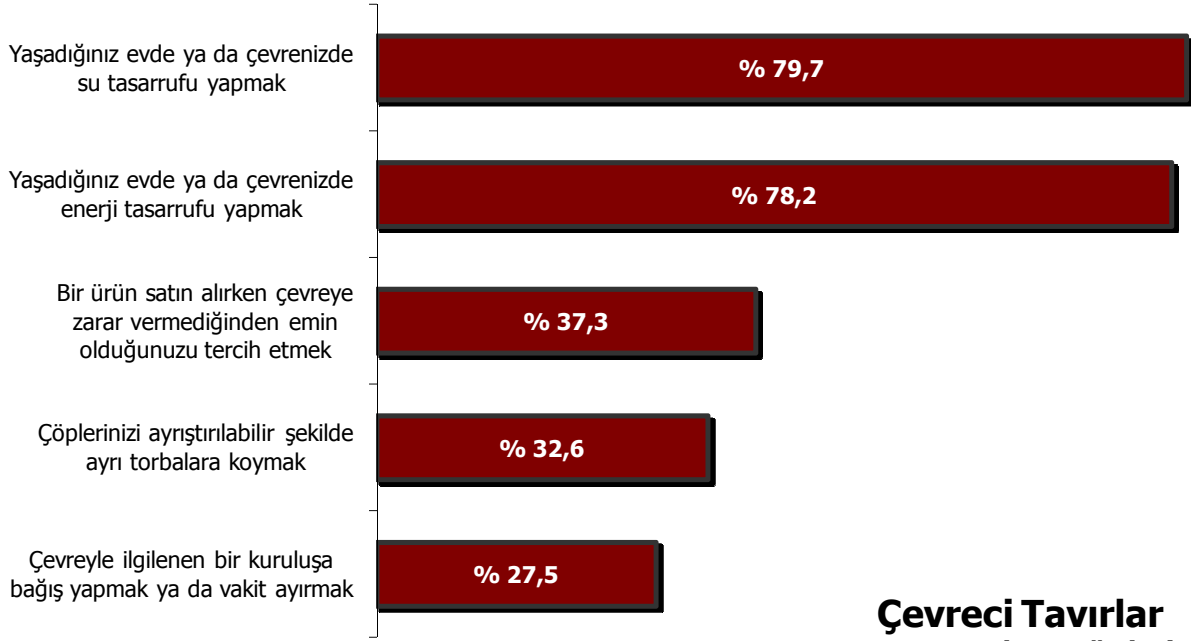
**Türkiye'nin En Önemli
Çevre Sorunu
Yüzde Dağılımı**

Araştırma çalışmasına katılan gençlerin gözünde Türkiye'nin en önemli çevre sorunu olarak hava kirliliği görülmektedir. Her üç gençten birinin

verdiği bu yanıtı, yüzde 17 ile zehirli atıklar/çöpler, yüzde 14 ile şehirleşme ve yüzde 12 ile genleriyle oynanmış gıdalar takip etmektedir. Kendisini çevre konusunda bilinçli bulan gençler arasında şehirleşmenin en önemli çevre sorunu olduğunu düşünenlerin oranı yüzde 16'ya kadar yükselmektedir.

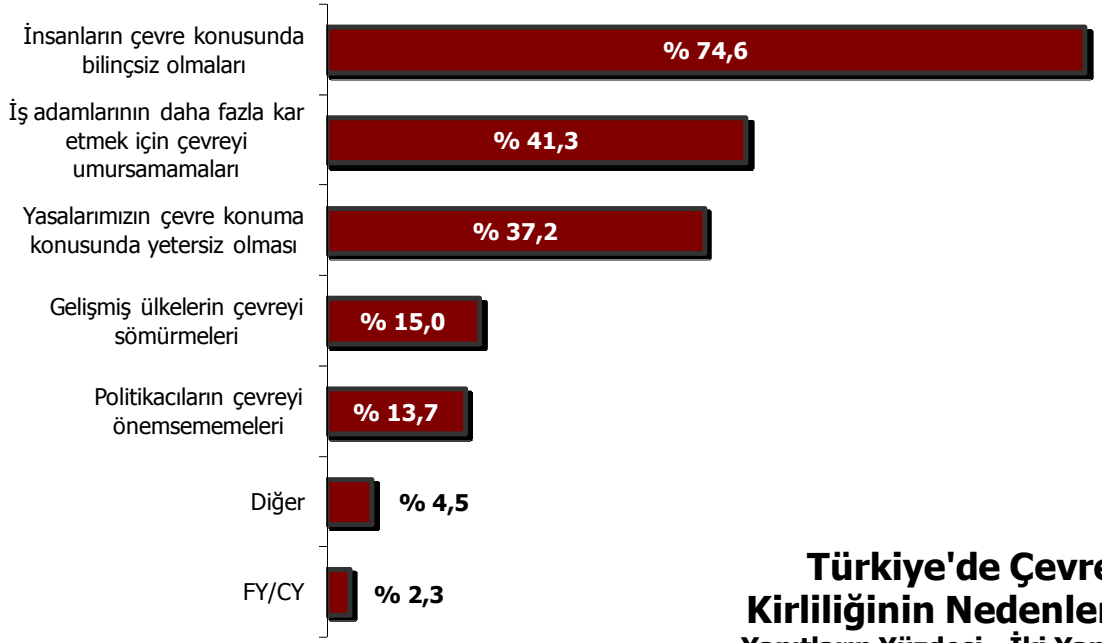

Görüşülen gençlere bir dizi çevre sorunu sayılıp "bunlardan hangi ikisi için gelirinizin yüzde beşinden vazgeçerdiniz?" diye sorulduğunda, birinci sırayı yüzde 63 ile "havayı kirleten gazların salınımının azaltılması" almıştır. İkinci sırada her iki gençten birinin belirttiği "ormanların yok edilmesinin" engellenmesi gelmektedir. Erozyonla mücadele yanıtını verenlerin oranı yüzde 30 iken diğer yanıtlar ise gençlerin en fazla yüzde 20'sinden gelmiştir. Gençlerin aldıkları eğitim düzeyinin ya da çevre konusunda kendilerini bilinçli olarak tanımlayıp tanımlamadıklarının bu soruya verdikleri yanıtlar üzerinde herhangi bir etkisi bulunmamaktadır.

Çevreci Tavrılar Yapanların Yüzdesi

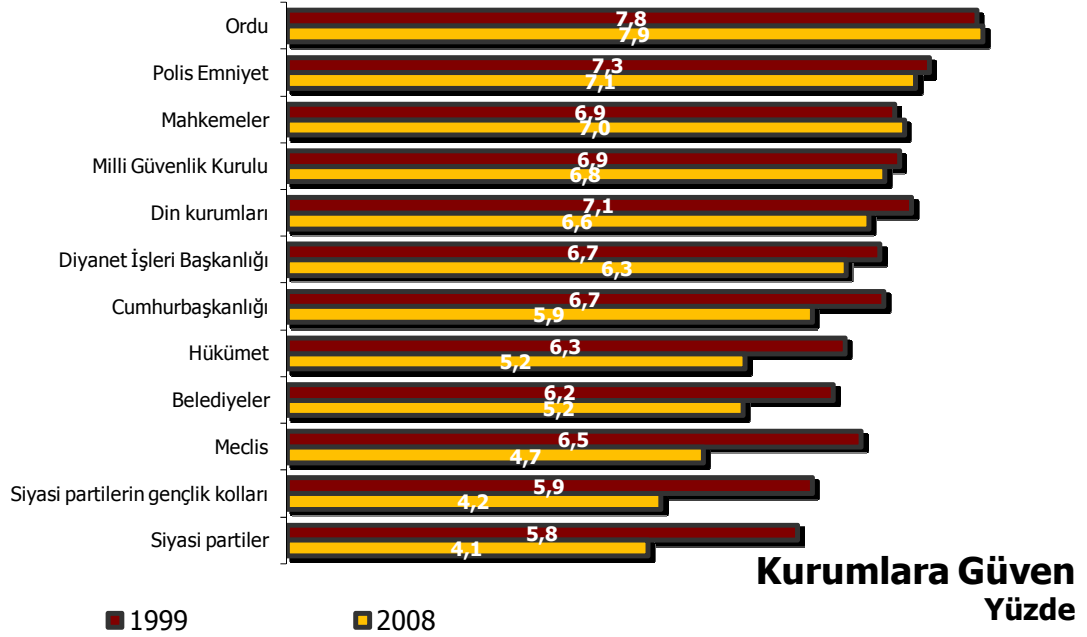
Gençlere bir dizi çevreyle ilgili tavır sayılıp, bunların her birini yapıp yapmadıkları sorulduğunda; her on gençten sekizi yaşadıkları evde ya da çevrede su ya da enerji tasarrufu yaptıklarını belirtmişlerdir. Bir ürün satın alırken çevreye zarar vermediğinden emin olduğunu söyleyenlerin oranı yüzde 37'ken; her üç gençten biri de çöplerini ayrıştırılabilir şekilde ayrı torbalara koyduğunu söylemiştir. Araştırma sonuçlarına göre çevreyle ilgilenen bir kuruluşa bağış yapan ya da vakit ayıranların oranı yüzde 28'dir.

Türkiye'de Çevre Kirliliğinin Nedenleri Yanıtların Yüzdesi - İki Yanıt

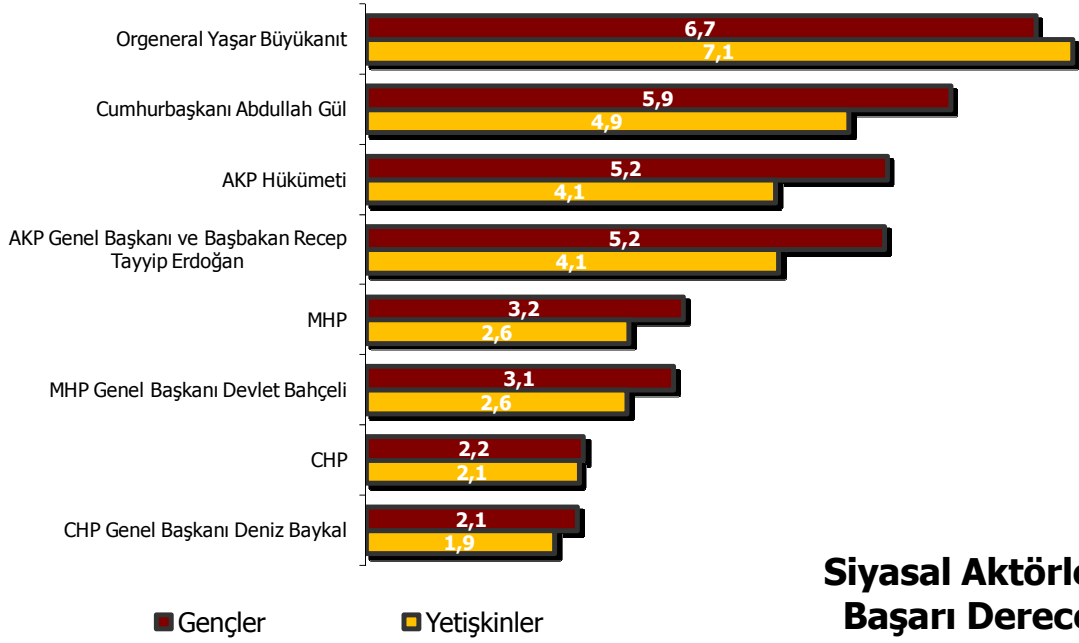
Türkiye'de Çevre kirliliğinin en önemli iki nedeni sorulduğunda, gençlerin yüzde 75'i insanların çevre konusunda bilinçsiz olmalarını bu sorunun nedenleri arasında göstermiştir. İşadamlarının daha fazla kar etmek amacıyla çevreyi umursamamaları veya yasalarımızın çevreyi koruma konusunda yetersiz olduğu yanıtlarını verenlerin oranları yüzde 40 civarındadır.

7. TÜRK GENÇLİĞİNİN SİYASAL EĞİLİMLERİ

1999'dan bu yana Türk gençlerinin kurumlara güveninde kayda değer bazı değişikliklerin yaşandığı gözlenmiştir. Öncelikle bir dizi kuruma güven derecesi ya değişmemiş ya da çok küçük oranlarda değişmiştir:

- Ordu, polis-emniyet, mahkemeler, Milli Güvenlik Kurulu gibi güvenlikle ilgili kurumlara güven derecesinde değişim gözlenmemektedir.
- Din kurumları ve Diyanet İşleri Başkanlığı da görece yüksek güven düzeyine sahip kurumlardır.
- Gençlerin gözünde hem düşük güven skoruna sahip olan hem de 1999'dan bu yana önemli bir düşüş gösteren başlıca kurumlar Siyasi partiler, siyasi partilerin gençlik kolları, Meclis, belediyeler ve hükümet gibi siyasal kurumlardır.
- Siyaset üstü sayılabilecek bir kurum olan Cumhurbaşkanlığı'nın da ortalama güven skorunda 1 puana yakın bir düşüş gözlenmiştir.

Siyasal Aktörlerin Başarı Dereceleri Ortalama (0-10)

Gençlerin önde gelen siyasi aktörlerin ne kadar başarılı buldukları, Nisan 2008’de tamamlanan ve Türkiye seçmenlerini temsil eden bir örnekleme yapılan araştırmadan elde edilen sonuçlarla karşılaştırılması yukarıdaki grafikte yer almaktadır. Hem gençler hem de yetişkinler arasında en başarılı bulunan aktör yaklaşık 10 üzerinden 7 ortalama ile Orgeneral Yaşar Büyükanıt’tır. İkinci sırada gelen Abdullah Gül’e gençlerin verdikleri ortalama başarı puanı 6’dır, yetişkinlerin verdikleri ortalama başarı puanı ise 5’tir. Gençlerle yetişkinler arasındaki 1 puanlık değerlendirme farkı hemen hemen her siyasi aktörde geçerlidir.

- AKP hükümeti ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan’ın ortalama başarı puanı 5;
- MHP ve lideri Devlet Bahçeli’nin ortalama başarı puanı 3;
- CHP ve lideri Deniz Baykal’ın ortalama başarı puanı 2 olarak hesaplanmıştır.

Araştırma çalışmasına katılan gençlere 22 Temmuz genel seçimlerinde kime oy verdikleri sorulduğunda, yaklaşık yüzde 40’ı o tarihte seçmen olmadıklarını belirtmişlerdir. Seçme hakkına sahip olanların arasından yüzde 6’lık bir kesim bu soruya yanıt vermemeyi tercih ederken, yüzde 11’lik bir kesim de seçmen olduğu seçimde oy kullanmadığını belirtmiştir. 22 Temmuz seçiminde oy kullandığını belirten gençlerin çoğunluğu AKP’ye (yüzde 22) geri kalanları ise CHP ve MHP’ye oy vermiştir. Bağımsız adaylara oy verdiğini belirtenlerin oranının yüzde 4

(geçerli oy verenler arasında yüzde 10'a yakın) olması üzerinde durulmaya değer bir noktadır.

Geçen seçimlerde oy kullanma hakkına sahip olmayan yüzde 40'lık kesimden, 30 puanlık bir kesim önümüzdeki seçimlerde yaşları tutarsa oy kullanmak için seçmen kütüklerine kaydolacağını söylerken, 8 puanlık başka bir kesim de kaydolmayacağını belirtmiştir. Kaydolmayacağını söyleyenlerin kaydolmamalarının en önemli sebebi oy vermeye degecek bir parti olmamasıdır.